

МУЗИКА – ЙОГО ЖИТТЯ

Микола Дмитрович Леонтович

140 років від дня народження

Микола Дмитрович Леонтович – один з найталановитіших та найкращих українських композиторів – він також хоровий диригент, громадський діяч, педагог. Народився 1 (13) грудня 1877, с. Монастирок, Брацлавського повіту, Подільської губернії (Немирівський район на Вінничині). Автор широковідомих обробок українських народних пісень для хору «Щедрик», «Дударик», «Козака несуть». Його обробка «Щедрика» відома в усьому світі як різдвяна англійська колядка «Carol of the Bells».

Основу музичної спадщини Леонтовича становлять хорові мініатюри — обробки українських народних пісень, які й донині є неперевершеними і їх виконують всі українські хори в Україні й діаспорі. Це позначені великим талантом композитора перлини народного мелосу «Щедрик», «Козака несуть», «Дударик», «Із-за гори сніжок летить», «Женчичок-бренчичок», «Гаю, гаю, зелен розмаю» та багато інших. На основі українських народних мелодій Леонтович створював цілком оригінальні самобутні хорові композиції, всебічно художньо переосмисливши їх, надавши їм неповторного звучання. Леонтович був одним з перших серед майстрів української музики, які по-новому інтерпретували фольклор, використовуючи музичні надбання європейської музично-хорової культури. Водночас почерк Леонтовича вирізняється з-поміж інших граничною гнучкістю і природністю руху голосів, ювелірною виробленістю деталей. Леонтович вдало використав традиції імпровізаційності в творчості українських кобзарів, які кожен нову строфу тексту пісні інтерпретували по-новому. Леонтович застосовував темброву варіантність виконання народних рапсодів у

своїх обробках, надаючи хору можливість розкрити велике розмаїття гармонії, контрапункту. Послідовно втілюючи в своїх обробках ідею гармонізації й поліфонічності, Леонтович, маючи глибоку й різнобічну музичну освіту, широко використовував найкращі досягнення світової хорової техніки. Тематика хорових мініатюр композитора надзвичайно різноманітна. Це обрядові, церковні, історичні, чумацькі, жартівливі, танцювальні, ігрові пісні. Одне з центральних місць у творчості Леонтовича посідають хори на побутові теми. Це, зокрема, «Ой у лісі при дорозі», «Ой темная та невидная ніченька», «Мала мати одну дочку», «Ой з-за гори кам'яної». Вони характерні динамічним розгортанням сюжету, активною драматизацією подій та образів. Взірцем такого високого драматичного піднесення може слугувати народна пісня «Пряля», в якій Леонтович досяг рівня трагічної балади. В піснях-реквіємах «Козака несуть», «Із-за гори сніжок летить», «Смерть» Леонтович талановито переосмислив мелодику народного плачу, використовуючи специфічне звучання окремих голосів і цілих хорових груп, застосовуючи різні хорові звукові ефекти, наприклад, спів із закритим ротом.

23 січня, у віці 43 років, Микола Леонтович, неперевершений талант, був підступно вбитий у будинку своїх батьків. Дізнавшись, що він хоче емігрувати за кордон, влада вирішила обірвати йому життя. Україна втратила визначного композитора, фольклориста, непересячний талант якого було визнано в усьому світі. І тільки тепер, в роки незалежності, його творчістю насолоджуються, його творчістю пишуться, його пісні виконує молоде покоління українців.